ובריתא דברי הכל ולוקמא איפכא כיון דאיכא לאוקומי לקולא ולחומרא לחומרא מוקמינן קתני שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת טעמא דאשה שיש לה וסת הוא דפליגי רבנן בין כתמה לראייתה הא שאר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן מני רבי חנינא בן אנטיגנוס היא דאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי חנינא בן אנטיגנוס [א]כל הנשים כתמן טמא למפרע [ב]ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן חוץ מתינוקת שלא הגיע זמנה לראות שאפילו סדינין שלה מלוכלכין בדם אין חוששין לה ומי אית ליה לרבי חנינא כתם כלל והתניא כל הנשים כתמן טמא ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן טמא ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן אין להן כתם מאי לאו אין להן כתם כלל לא אין להן כתם למפרע אבל יש להן כתם מכאן ולהבא מכלל דתנא קמא סבר אפי' למפרע אין ר"מ היא דמחמיר גבי כתמים דתניא כל הנשים כתמן טמא למפרע ונשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן טמא למפרע דר"מ רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן ותינוקת שהגיע זמנה לראות יש לה כתם [ג]ושלא הגיע זמנה לראות אין לה כתם ואימתי הגיע זמנה לראות [ד]משהגיעו ימי הנעורים: והמשמשת בעדים כו': אמר רב יהודה אמר שמואל [ה]עד שלפני תשמיש אינו ממעט כפקידה מ"ט אמר רב קטינא מתוך שמהומה לביתה וכי מהומה לביתה מאי הוי מתוך שמהומה לביתה אינה מכנסת לחורין ולסדקין תנן המשמשת בעדים הרי זו כפקידה מאי לאו חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש לא אידי ואידי לאחר תשמיש ואחד לו ואחד לה כדתנן [ו]דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים אחד לו ואחד לה האי מאי אי אמרת בשלמא חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש איצטריך סד"א מתוך שמהומה לביתה לא בדקה שפיר קמ"ל הרי זו כפקידה אלא אי אמרת אידי ואידי לאחר תשמיש פשיטא מהו דתימא שמא תראה טפת דם כחרדל ותחפנה שכבת זרע קמ"ל ואיבעית אימא [ז]שתי בדיקות אצרכוה רבנן חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש וכי קתני הרי זו כפקידה' אלאחר תשמיש והא המשמשת קתני תני ומשמשת: ממעטת על יד מעת לעת: השתא מעת לעת ממעטת

מפקידה

ובריתא דברי הכל. דשלא בשעת וסתה מטמא למפרע אבל לגמרי לא אתי כרבנן דלדידהו אפי' בשעת וסתה נמי וא"ת מעיקרא מאי סבר דאמרי' איפכא ולא אמרי' לחומרא ויש לומר דמעיקרא בעי לאוקומי מתניתין כב"ע אבל כשהגיה הברייתא לא מצי לאוקמי כב"ע הדר ביה וקאמר לחומרא: **הא** שאר נשים שאמרו חכמים דיין שעתן כתמן כראייתן. משמע שיש להחמיר ביש לה וסת טפי מבד' נשים ג"כ ר' דוסא דאמר ביש לה וסת דיה שעתה כל שכן דאית ליה בד' נשים וקשה דא"כ לקמן (דף ז:) דפסיק כרבי אליעזר בד' אמאי חשיב הך בהדייהו כיון דרבי דוסא סבר כותיה לא ה"ל למיחשב דכה"ג אמרינן [ג] לקמן וי"ל הא דביש לה וסת כתמה טמא למפרע לאו משום דחמיר טפי מד' נשים אלא משום דגזור בשעת וסתה אטו שלא בשעת וסתה אע"ג דבראייה לא גזרינן: **ר"מ** היא דמחמיר בכתמים. פירש"י דמחמיר בכתמים טפי מבראייה ואין נראה דא"כ מה לו להש"ס להאריך ולומר דמחמיר בכתמים הוה ליה למימר ר"מ היא דתניא וכו' ולא יותר ותו דבסמוך [ד] תניא הרואה כתם מקולקלת למנינה וברואה דם אינה מקולקלת למנינה אלמא שאר תנאים נמי אחמירו טפי בכתמים מבראייה ואע"ג דהך ברייתא כר"מ דקתני מטמאה את בועלה למפרע ובפרק כל היד (לקמן דף טו.) אמרינן דוקא לר"מ מטמאה בועלה למפרע מכל מקום הא דמקולקלת למנינה מיהו אתי כר"ע וכן שילהי בא סימן (לקמן נג.) תניא הרואה כתם מטמאה עצמה [ה] למפרע בקדשים והיינו לענין שמקולקלת למנינה כמו שאפרש שם בע"ה [ו]וגראה לפרש רבי מאיר היא דמחמיר בכתמים שהוא רגיל להחמיר בכתמים טפי מרבנן כדתנן פרק בא סימן (שם נג:) הרואה כתם (ז) חוששין משום זוב דברי ר"מ וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב ואמרי' התם מאן חכמים ר' חנינא בן אנטיגנוס דמיקל יותר בכתמים כדאמרינן הכא ובכמה דוכתי מחמיר ר"מ כדאמרינן לקמן (דף נט:) גבי אשה שעושה צרכיה ובפרק כל היד (לקמן דף יד.) אמרינן בדקה בעד [שאין] בדוק לה והניחה בקופסא ולמחר מצאה עליו דם ר"מ מטמא וחכמים מטהרין ולכך קאמר הכא ר"מ דמחמיר בכתמים ואע"ג דבפ' האשה (לקמן דף נט.) תניא השאילה חלוקה לנכרית אינה תולה בנכרית ר"מ אומר תולה בנכרית אלמא מיקל טפי מרבנן מ"מ ברוב מקומות מחמיר: **כל** הנשים כתמן טמא למפרע ונשים שאמרו כו'. לא זו אף זו קתני: **תני** ומשמשת. אף על פי שאמרו דיה שעתה: **השתא** מעת לעת ממעטת. פירוש השתא מעת לעת דפשעה ולא בדקה שחרית כי בדקה ערבית ומצאה טמאה בדיקה של שחרים דלאחר תשמיש מיעטה דלא מטמאה מעת לעת כל שכן כשבדקה שחרית ולא פשעה כלום דממעטת דלא מטמאה משחרית:

מסייע

אבתרא וקמא לא נקט ליה אלא לאשמועינן דמצוה לבדוק קודם תשמיש: **השתא מעת לעת.** דלתמול דזמן ארוך הוא ממעטת פקידה זו דעדיס:

מפקידה

בדיקת נשים שצריך להכניס לחורין ולסדקין. ובענין אחר לא מיקרי בדיקה אלא קינוח וכן מוכח לקמן בסוף פירקין גבי אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור וסת לחייב בעלה חטאת: **השתא** מעת לעת ממעטת. אע"פ שפשעה ולא בדקה כראוי לא [מטמאה למפרע] מפקידה לפקידה שלא הפסיקה בבדיקות מיבעיא:

מסורת הש"ס

(א) לקמן יד.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולוקמא וכו' ומ"ע הדרית בך הא: (ב) ד"ה תני וכו' והכי זו כפקידה: (ג) תוס' ד"ה הא שאר וכו' דהכ"ג אמרינן לקמן. נ"ב כדף מ': (ד) ד"ה ר"מ וכו' דבסמוך. נ"ב דף ו ע"א: (ה) בא"ד מטמאה עצמה וקדשים למפרע והיינו לענין שמקולקלת כנ"ל: (ו) בא"ד הרואה כתם חרושת משוס:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ר"מ היא כו' ונראה לפרש ר"מ היא. עי' נר"ש רפ"ב דעלה:

מוסף רש"י

בשני עדים. שני סדיניס לקנח (כריתות יז:). אחד לו ואחד לה. לקנח לאחר תשמיש (לקמן יד.).

תוס' הרא"ש

ובריתא דברי הכל. כלומר אף ר' דוסא מודה דשלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת וכ"ש דהא אפי' בשעת וסתה מטמאה מעת לעת מי' פשיטא דבריתא לא אתיא אלא כר' דוסא מדקתני שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת מכלל דבשעת וסתה דיה שעתה. וללישנא קמא קי"ל כרבנן כסתמא דמתני' וללישנא בתרא קי"ל כר' דוסא. וסתמא דמתני' ור' דוסא (וקתני' ות"ק לא פליגי דהא לקמן פסקי' כר' אליעזר דאמר ד' נשים דיין שעתן: **לחומרא** מוקמינן. וא"ת ומעיקרא אמאי לא אוקמיה לחומרא. וי"ל מקמי דשמיע ליה ניחא ליה לאוקומא לקולא ותהיה מתני' דברי הכל אבל השתא דשמיע ליה ברייתא דממה נפשך חד מינייהו דברי הכל [לא ניחא ליה] לאוקומי לקולא [ב] ומתני' דברי הכל ובריתא כיחידאה: **רבי** מאיר היא דמחמיר בכתמים. פרש"י טפי מבראיה וקשה דרבנן נמי אשכחן דמחמרי דרואה אע"ג דמטמאה מעת לעת אינה מקולקלת למנינה ורואה כתם מקולקלת כדאיתא לקמן בשמעתין. וי"ל דההיא ר' מאיר היא מדקתני ברואה כתם מטמאה בועלה למפרע והיינו דוקא לר' מאיר כדאמרי' לקמן פרק כל היד. ומיהו קשה דלא הוה ליה למימר דמחמיר בכתמים אלא ר"מ היא דתניא וכו' הלכך נראה לפרש דמחמיר בכתמים בעלמא טפי מדרבנן כדתניא בפ' בא סימן הרואה כתם הרי זו מקולקלת וחוששת משום זוב דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין בכתמים משום זוב והתם נמי אמרינן בגמ' מאן חכמים ר' חנינא בן אנטיגנוס ולהכי מיקיל נמי הכא כדתניא כו' וכן משמע בירושלמי דערלה פרק התרומה דקאמר ר' מאיר מחמיר בדבריהן ומייתי מהך דחרושת משום זוב: **אין** מכניסתו לחורין ולסדקין הלכך לא הוי בדיקה. מכאן משמע דכל

עין משפט נר מצוה

כ א מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג ופ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ז:

בא ב מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ה ופ"ג מהל' משכב ומושב הלכה ח:

כב ג מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קל סעיף כ:

בג ד מיי' שם ופ"ג מהלכות איסורי ביאה הלכה ח סמג שם טוש"ע שם וסימן קפט סעיף מ:

כד ה מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הלכ' ד:

כה ו מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה עז סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפו סעיף ח כ:

ז) אינו מובן דשם עוקמי לקולא הברייתא אתיא כרבנן ואינו כימיהלה והדבר צ"ע.

מסייע ליה לזעירי. תימה דממתני׳ לא שמעינן לטומאת אדם וגבדים: **מכדי** מטה אין בו דעת לישאל. מטהרות לא פריך דכיון שעסוקין בהן מיקרי שפיר יש בו דעת לישאל כדפירש הקונטרס: **בשחברותיה** נושאות אותה במטה. משמע הכא דפשיטא דכיון דחברותיה נושאות אותה במטה דמקרי מטה דבר שיש בו דעת לישאל ותימה לריב״א דנסוף פ״ק דפסחים (דף יט.) קאמר ועל המטה שנמצא בשר שהסכין והידים טהורות ומוקי לה במחט טמא מת וטהורות משום דעזרה רה״ר הוא אבל אי הוה רה״י הוה טמא ופריך אמאי והא אין בו דעת לישאל הוא דאמר כרבי יוחנן דאמר שפק טומאה הבאה בידי אדם נשאלין עליה והשתא מאי מקשה התם ומה צריך לאתויי הך דרבי יוחנן דכיון דאדם תופס את הסכין משום דבר שיש בו דעת לישאל אפילו בלא רבי יוחנן כדמשמע הכא וי״ל דהכא חשיב טפי דבר שיש בו דעת לישאל כשחברותיה נושאות אותה במטה משום דנדה נמי המטמאה יש בה דעת לישאל אי נמי משום שגם חברותיה הנושאות גם הם טמאות במשא הנדה אבל התם אין האדם טמא אלא הסכין שנגע במחט והשתא נמי אתי שפיר דפריך בסמוך לרבי יוחנן מהיה מתעטף בטליתו ולא פריך נמי לזעירי משום דאדם התופס הטלית לא דמי לחברותיה שגם הן טמאות ויש בהן דעת לישאל*: **ספק** [אם משום שהנדה המטמאה יש בה דעת לישאל] **טומאה הבאה ביד אדם נשאלין עליה ואפילו בכלי המונח** ע״ג קרקע. וא״ת מאי קמ״ל רבי יוחנן מתני׳ היא (טהרות פ״ג מ״ח) תינוק שנמצא בגד העשוי כו׳ דחכמים מטמאין משום דעשו לתינוק כיס בו דעת לישאל אע״פ שהעשיה אין בה דעת לישאל ובמס׳ טהרות פ״ד (מ״ט) תנן טמא שפשט רגלו לבין המשקין ספק נגע ספק לא נגע טמא ברה״י עוד תנן התם בסיפא היה מקל בידו וברגשו (ו) מלאה משקין טמאין וזרקה לבין הכברות ספק נגע בו טהור וטעמא משום דטומאת משקין לטמא אחרים [לטמא אחרים] דרבנן כדמפרש התם הא לאו הכי ספקו טמא וי״ל דמאי למימר שהעשיה והמשקין והכברות בידי אדם וקמ״ל רבי יוחנן אפילו מונחים ע״ג קרקע או טהרות ביד טהור וטומאה מונחת ע״ג קרקע: **היה מתעטף בטליתו.** פירוש טליתו טמא וטהרות בגדו או טליתו טהור וטומאות בגדו כגון שרץ ואינו יודע אם נגע בו או טומאה וטהרות לפניו וטליתו טהור ואינו יודע אם נגע לטומאה ואם״כ לטהרות וקמ״ל דלא הוי ספק ספקא שמא לא נגע הטלית בשרץ ואפילו נגע ספק לא נגע בטהרות דאם נגע בשרץ כמו כן נגע בטהרות: **ואם אי אפשר אא״כ נגע טמא.** וא״ת פשיטא כיון דאי אפשר ודאי נגע [ז] ומי תניא אם אי אפשר אא״כ נגע ספקו טמא משמע דלא הוי ודאי נגע וכן מדקאמר רבן שמעון בן גמליאל אומרים לו שנה דליכא למימר דאישא קאי דקאמר ספקו טהור וקאמר אילו אומרים לו שנה ואם נגע טמא דא״כ לא הוי פליגי רבנן לומר אין שונין בטהרות דבפרק הרואה (לקמן נח.) אמרינן דדוקא להקל אין שונין אבל להחמיר שונין וכן ברייתא שחיטת חולין (דף ב:) אמרינן אי אמר ברי לי שלא נגעתי לאו דוקא ברי דעזרה רה״ר כדאמרינן בספסים (דף) [ח] : **ומה כלי חרס שהוא מוקף צמיד פתיל.** וא״ת וניחא דיו כמשכבות דאהל המת דלא מטמא אדם ובגדים או דיו ככלי חרס דמעת לעת ועוד ניחא פכין קטנים יוכיחו דטמאים במת וטהורים במעת לעת שבנדה דלא אתו לכלל מגע אף משכבות כמו כן ומיהו רש״י פי׳ דהכי עביד ק״ו ומה כלי חרס שטהור באהל המת טמא במעת לעת שבנדה כמו בנדה עצמה משכבות ומושבות דטמאים באהל המת אינו דין שיטמאו במעת לעת שבנדה כנדה עצמה ומיהו אכתי קשה מה לכלי חרס שכן אין לו טהרה במקוה [ט] כדפריך בפ׳ כשם (סוטה כט:) או שכן מטמא מאוירו וי״ל טהרות דשאר כלים יוכיחו שאין להם טומאת אויר ויש להם טהרה במקוה וטמאין במעת לעת שבנדה כנדה עצמה שהם ראשונים דהא פשיטא ליה דאפילו משכבות טמאין במעת לעת כדאמר בברייתא ועביד ק״ו לטמא אדם ובגדים ולא מצי למיעבד הכי ק״ו ומה כלי חרס שאינו מטמא מגבו ככלי [י] טמאות טמא תוכו במעת לעת שבנדה כנדה עצמה משכבות לא כל שכן כדאמר בפרק בהמה המקשה (חולין עח:) אלו מגבו קאמרינן מתוכו קאמרינן והתם מפורש הפשט: [**ה״ג** הניצול באהל המת כו׳. תימה הא דאינו ניצול במעת לעת היינו בהיסט דחשיב כאילו נגע בתוכו דמריבויא דמגע אתי ובמגע אהל המת נמי טמא דכך ל״ל **א**)(כר״ע) דקאמר מה פכין קטנים שטהורים בזב טמא באהל המת מפני שטמא ד״ד שיטמא באהל המת נימא כלי חרס המוקף צמיד פתיל יוכיח אלא כדפירש׳ וי״ל דהתם עביד ק״ו ממדרש והשתא אין לומר מוקף צמיד פתיל יוכיח דהא טהור מן המדרש]:

ואינה מפקידה לפקידה מיבעיא מהו דתימא מעת לעת חשו בה רבנן לפסידא דטהרות אבל מפקידה לפקידה לא קמ״ל: ביצד דיה שעתה וכו׳: למה לי למיתני היתה יושבת במטה (א) ועסקה בטהרות ליתני היתה עסוקה בטהרות ופרשה וראתה הא קמ״ל טעמא דדיה שעתה הא מעת לעת מטה נמי מטמיא מסייע ליה לזעירי דאמר זעירי אמעת לעת שבנדה עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים מכדי האי מטה דבר שאין בו דעת לישאל הוא (ב)וכל דבר שאין בו דעת לישאל ספקו טהור תרגמה זעירי כשחברותיה נושאות אותה במטה דהויא ליה יד חברותיה (ג)והשתא דא״ר יוחנן (ד)ספק טומאה הבאה בידי אדם נשאלין עליה אפי׳ בכלי מונח ע״ג קרקע כמי שיש בו דעת לישאל אע״פ שאין חברותיה נושאות אותה במטה גופא א״ר יוחנן ספק טומאה הבאה בידי אדם נשאלים עליה אפי׳ בכלי המונח על גבי קרקע כמי שיש בו דעת לישאל מיתיבי (ג)(ד)היה מתעטף בטליתו וטהרות וטומאות בצדו וטהרות וטומאות למעלה מראשו ספק נגע ספק לא נגע טהור ואם אי אפשר אא״כ נגע טמא (ה)רשב״ג אומר אומרים לו שנה ושונה אמרו לו (ו)אין שונים בטהרות אמאי הא ספק טומאה הבאה בידי אדם הוא בר מינה דההיא דתני רב הושעיא (ז)ברשות היחיד ספקו טמא ברשות הרבים טהור גופא אמר זעירי מעת לעת שבנדה עושה משכב ומושב לטמא אדם לטמא בגדים איני והא כי אתא אבימי מבי חוזאי אתא ואייתי מתניתא בידיה מעת לעת שבנדה משכבה ומושבה כמגעה מאי לאו מה מגעה לא מטמא אדם אף משכבה לא מטמא אדם אמר רבא ותסברא קל וחומר הוא ומה כלי חרס המוקף צמיד פתיל (ח)הניצול באוהל המת (ט)אינו ניצול במעת לעת שבנדה משכבות ומושבות שאינן ניצולין באהל המת אינו דין שאין ניצולין במעת לעת שבנדה והא אבימי מבי חוזאי מתניתא קאמר אימא משכבה ומושבה

כמגע

מפקידה לפקידה. דשחרית היום דזמן מועט מבעיא: **טעמא** (ב) **משום דיה שעתה.** משום דיש לה וסת הא אם אין לה וסת דמטמיא מעת לעת מטה נמי טמאה כמשכב נדה עלמה שמטמא אדם הנוגע בו טומאה חמורה לטמא בגדים שעליו דכתיב (ויקרא טו) וכל (אשר יגע) (ו) במשכבה יכבס בגדיו: ה״ג **לטמא אדם לטמא בגדים.** שהאדם מטמא בגדים שעליו ואע״פ שלא נגעו בגדים במטה: **מכדי הך מטה דבר שאין בו דעת לישאל הוא.** ומעת לעת ספק טומאה הוא וכל שאין בו דעת לישאל כו׳ דבשלמא אטהרות בלא מטה ניחא דכיון דהיא עסוקה בהן ואוחזתן בידה הוו להו כידה והיא יש בה דעת לישאל אלא מטה כיון דע״ג קרקע מונחת דלאו בידה הוא (ז)ספקו טהור דכל ספק טומאה לטמא מסוטה גמרינן להי״ (ח) וסוטה יש בה דעת לישאל: **בשחברותיה נושאות אותה במטה.** באותו מעת לעת דהויא ליה הך מטה (ג) ביד חברותיה יש בה דעת לישאל הלכך טומאה: **הבאה בידי אדם.** כגון זו דטומאה על ידה באה וכגון נושא שרץ בידו ספק נגע בכלי המונח ע״ג קרקע ספק לא נגע ואע״פ שאדם לא היה עסוק בכלי (ד) המיטמא הואיל והטומאה באה ע״י אדם ספק נגעה הטומאה בכלי ספק לא נגעה חשבינן לה כמו שיש בה דעת לישאל ובריה״י ספקו טמא: **נשאלין.** כלומר טמא: **כמי שיש בו דעת לישאל.** וכי אמרינן דבר שאין בו דעת לישאל ספקו טהור כגון שרץ המוטל אצל כלי ע״ג קרקע ספק נגע ספק לא נגע: **היה מתעטף בטליתו וטהרות בצדו.** והוא היה טמא ספק טימא טהרות בטלית בשהגביהו על כתפו ספק לא נגע או טמאות בצדו כגון שרץ והוא טהור ספק נטמא טליתו ספק לא נטמא: **עד״ר.** קס״ד דאפילו ברה״י משום דהוי דבר שאין בו דעת לישאל ואע״ג דבאה בידי אדם הואיל וטהרות מונחות על גבי קרקע ואין אוחזן בידו אין נשאלין עליהם: **שנה.** פעם אחרת אם יגע עכשיו בידוע שנגע בתחלה: **אין שונין.** שמא עכשיו נגע וקודם לכן לא נגע או חילוף: **למגעה.** (ט) בכלי שנגעה בו נדה שאינו מטמא אדם שהרי ראשון הוא ואינו מטמא אדם אלא אב הטומאה: **אף משכבה לא מטמא אדם.** וקשיא לזעירי דאמר משכבה ומושבה מטמא אדם אף לטמא בגדים: **כלי חרס.** ניצול באהל המת דכתיב (במדבר יט) וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הא יש צמיד פתיל עליו טהור: **אינו ניצול.** אם הסיט בתוך מעת לעת טמא כאילו הסיטתה לאחר ראייתה כדתניא בברייתא לקמן [ו.]: **אינו דין שאינן ניצולין במעת לעת.** (י) שיטמאו כמשכב נדה עלמה אדם ובגדים שעליו:

כמגע

ואם אי אפשר אא״כ נגע טמא. וא״ת פשיטא כיון דאי אפשר ודאי נגע (ט) וי״ל דאאו א״א כלומר קרוב לודאי ובתוספתא (י) נמי תניא אם אי אפשר אא״כ נגע ספקו טמא משמע דלא הוי ודאי נגע וכן מדקאמר רבן שמעון בן גמליאל אומרים לו שנה דליכא למימר דאישא קאי דקאמר ספקו טהור וקאמר אילו אומרים לו שנה ואם נגע טמא דא״כ לא הוי פליגי רבנן לומר אין שונין בטהרות דבפרק הרואה (לקמן נח.) אמרינן דדוקא להקל אין שונין אבל להחמיר שונין וכן בריש שחיטת חולין (דף ב:) אמרינן אי אמר ברי לי שלא נגעתי לאו דוקא ברי דעזרה רה״ר כדאמרינן בספסים (דף) [ח] : **ומה כלי חרס שהוא מוקף צמיד פתיל.** וא״ת וניחא דיו כמשכבות דאהל המת דלא מטמא אדם ובגדים או דיו ככלי חרס דמעת לעת ועוד ניחא פכין קטנים יוכיחו דטמאים במת וטהורים במעת לעת שבנדה דלא אתו לכלל מגע אף משכבות כמו כן ומיהו רש״י פי׳ דהכי עביד ק״ו ומה כלי חרס שטהור באהל המת טמא במעת לעת שבנדה כמו בנדה עלמה משכבות ומושבות דטמאים באהל המת אינו דין שיטמאו במעת לעת שבנדה כנדה עלמה ומיהו אכתי קשה מה לכלי חרס שכן אין לו טהרה במקוה (ט) כדפריך בפ׳ כשם (סוטה כט:) או שכן מטמא מאוירו וי״ל טהרות דשאר כלים יוכיחו שאין להם טומאת אויר ויש להם טהרה במקוה וטמאין במעת לעת שבנדה כנדה עלמה שהם ראשונים דהא פשיטא ליה דאפילו משכבות טמאין במעת לעת כדאמר בברייתא ועביד ק״ו לטמא אדם ובגדים ולא מצי למיעבד הכי ק״ו ומה כלי חרס שאינו מטמא מגבו ככלי (י) טמאות טמא תוכו במעת לעת שבנדה כנדה עלמה משכבות לא כל שכן כדאמר בפרק בהמה המקשה (חולין עח:) אלו מגבו קאמרינן מתוכו קאמרינן והתם מפורש הפשט: [**ה״ג** הניצול באהל המת כו׳. תימה הא דאינו ניצול במעת לעת היינו בהיסט דחשיב כאילו נגע בתוכו דמריבויא דמגע אתי ובמגע אהל המת נמי טמא דכך ל״ל **א**)(כר״ע) דקאמר מה פכין קטנים שטהורים בזב טמא באהל המת מפני שטמא ד״ד שיטמא באהל המת נימא כלי חרס המוקף צמיד פתיל יוכיח אלא כדפירש׳ וי״ל דהתם עביד ק״ו ממדרש והשתא אין לומר מוקף צמיד פתיל יוכיח דהא טהור מן המדרש]:

ואינה

עין משפט נר מצוה

כו א מיי׳ פ״ג מהלכות משכב ומושב הלכה ח:

כז ב ג ד מיי׳ פט״ז מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ו:

כח ה מיי׳ פ״כ ופכ״א מהל׳ טומאת מת הלכה ח:

כט ו מיי׳ פ״ג מהלכות משכב ומושב הלכה ח:

תוס׳ הרא״ש

הא מעת לעת מטה נמי מיטמיא. וא״ת ולא ליתני אלא מטה לחודה טהרות למה לי למיתני. וי״ל דאי לא תנא אלא מטה דיה שעתה שלא לעשות משכב ומושב הא טהרות מיטמיא הלכך תנא טהרות לגופה ומטה לדיוקא אי נמי הו״א דמטמאה מטה במגע כדין שאר כלים והיתה יושבת במטה אורחא דמילתא נקט אבל כיון דתנא טהרות לדין מגע ע״כ מטה דנקט לדין משכב ומושב: **וכל** דבר שאין בו דעת לישאל ספיקו טהור. אע״ג דטומאה מעת לעת למפרע לא ילפינן מסוטה מ״מ לא אחמור רבנן טפי מבטומאה דאורייתא וממטה דוקא קא פריך דמונח על גבי קרקע. אבל בטהרות שהם ביד האשה פשיטא דהוי כדבר שיש בו דעת לישאל: **והשתא** דאמר ר׳ יוחנן ספק טומאה הבא בידי אדם נשאלין עליה כו׳. תי׳ דהכא מייתי מילתיה דר׳ יוחנן אטהרה דאין בו דעת לישאל ובטומאה יש בו דעת לישאל דאיכא דעת מגיע ולא דעת נוגע. ובספ״ק דפסחים מייתי לה איפכא היכא דאיכא דעת (מגע ולא דעת) נוגע ולא דעת מגיע. גבי הא דקאמר מחט שנמצא בבשר הסכין והידים טהורות והבשר טמא וקאמר התם זאת אומרת עזרה רשות הרבים היא ופריך האי מחט דבר שאין בו דעת לישאל הוא כלומר סכין והידים שנטמאו ע״י מחט והמחט הוי דבר שאין בו דעת לישאל והיכי דייק מינה עזרה רשות הרבים היא אפי׳ הויא רשות היחיד טהור כיון דהמחט הוי דבר שאין בו דעת לישאל ומשני דהוי טומאה הבאה בידי אדם כו׳ ואמר ר׳ יוחנן כו׳ והתם איכא דעת נוגע ולא מגיע דטהרות דהיינו סכין וידים יש בו דעת לישאל וכי תימא דר׳ יוחנן תרתי אתא לאשמועינן וה״ק טומאה הבאה ע״י אדם שיש לאדם עסק בין בטומאה זו בין שטומאה בידו בין שהטהרות בידו והאי דנקט בכלי המונח על גבי קרקע לרבותא נקט אע״פ שהמטמא׳ אין בו דעת לישאל ולא הוי דומיא דסוטה כ״ש אם המיטמא בידו והטומאה מונחת על גבי קרקע. ע״כ הך לאו דר׳ יוחנן היא דפשיטא דהיכא דאיכא דעת נוגע לא בעי׳ דעת מגיע דכיון דטהרה יש בה דעת לישאל לא חיישינן לטומאה דתנן בפ״ה דמסכת טהרות כזית מן המת בפי עורב ספק האהיל על האדם ועל הכלים ברשות היחיד ספק אדם טמא ספק כלים טהור. וטובא תנן במסכת טהרות כי האי גונא. וי״ל דמהתם לא שמעינן אלא שהאדם עצמו מקבל טומאה דהוי דומיא דסוטה דהיא עצמה נאסרת אבל לטמאות כלים שבידו והטומאה מונחת על גבי קרקע לא שמעינן אלא מהך דר׳ יוחנן והא דפריך התם מכדי האי מחט דבר שאין בו דעת לישאל הוא אסכין קא פריך ואהא מייתי הא דר׳ יוחנן. ואע״ג דאיכא למימר דדייק עזרה ברשות הרבים מידים טהורות משמע ליה דמכולהו מילתא קא דייקא. והא דזעירי לא מצי לאיתויי בספסחים משום דבטומאה נמי יש דעת לישאל ומיהו הוה מצי לאיתויי מההיא דקופה שנשתמשו בה טהרות דא״ל הלל לשמאי דהתם שרץ מונח על גבי קרקע והטהרות הם בידי אדם אלא דמלתיה דר׳ יוחנן מיפרשא בגב׳ טפי. ומיהו קשה מאי קמ״ל דר׳ יוחנן הא שמעינן ליה מתינוק שנמצא בצד העיסה ס״פ בתרא דקדושין דחכמים מטמאין לפי שעשו התינוק כמי שיש בו דעת לישאל. והתם העיסה מונחת על גבי קרקע ותנן במס׳ טהרות שפשט רגלו לבין משקין טהורים ספק נגע ספק לא נגע טמא ולזעירי קשה טפי דבעי חברותיה נושאות אותה במטה. ותיקשי ליה הנך דמטמינן אפי׳ בטהרות המונחות על גבי קרקע וצ״ל דהוה מוקי להו זעירי [שהן בידי] אדם שיש בו דעת לישאל אבל אי מנחי אארעא שהורים ור׳ יוחנן אשמעינן דלא איירי בהכי: **טהרות** וטומאות בצדו. פרש״י וטהרות והטלית טמאה או טמאות והטלית שהורה. וקשה דבטמאות וטלית שהורה הוי טהרה בידי אדם ולמאי דמטהר אף ברשות היחיד תיקשי ליה מכזית מן המת בפי עורב הלכך נ״ל דחדא קתני ומספקא ליה בהי מייניהו נגע ברישא דדילמא נגע בטמאות ברישא ונטמא הטלית וטמא הטהרות. וא״ת א״כ מאי קשה ליה דלמא שאני הכא דאיכא ספק ספיקא דשמא לא נגע לא בטהרות ולא בטמאות. וי״ל דהא תנן פ״ז דטהרות כל מקום שאתה יכול לרבות ספיקות וספיקי ספיקות

מסורת הש״ס

(א) [נעיל ד: סוטה כח:], (ב) [ספסים יט.], (ג) מוספתא דטהרות רפ״ד ע״ש, (ד) [מוספתא א׳ רבי דוסא אומרין אומרים לו כו׳ אמרו לו אין שונין כו׳ רשב״ג אומר עתים שהוא שונה], (ה) [לקמן נח.], (ו) ל״ל הנוגע, (ז) בס״א: ספקו, (ח) [סוטה כח:], (ט) ל״ל ככלי, (י) [דטהרות פ״ד], (כ) [יט: וע׳ תוס׳ חולין ב: ד״ה דליתיה קמן וכו׳ הא׳ ספק לא דמי לאחר ספק וכו׳ ועי״ק], (ל) ל״ל אלו שכן מטמא מאוירו כדפריך בפרק כשם, (מ) [ל״ל כדפרש״י], (נ) [ל״ל בכלי],

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ במטה ועסוקה בטהרות: (ב) רש״י ד״ה מעמא דדיה שעתה ל״ל ותיבת משום נמחק: (ג) ד״ה כשחברותיה וכו׳ הך מטה כיד חברותיה: (ד) ד״ה הבאה בידי וכו׳ עסוק בכלי הואיל כל״ל ותיבת המיטמא נמחק: (ה) ד״ה אינו דין וכו׳ במעת לעת עצמה לטמא אדם כל״ל ותיבת שיטמאו נמחק: (ו) תוס׳ ד״ה ספק וכו׳ וכתאנו משקין כל״ל ותיבת מלאה נמחק:

גליון הש״ם

גמ׳ הניצול באהל המת. ע״ז מגיגה כה ע״ב תד״ה שונין: **תוס׳** ד״ה **ואם א״א** כו׳ וי״ל דלאו א״א כלל. ע׳ בחידושי ריטב״א מנחות דף ד ע״ב ד״ה ואלי״ ל״ר:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א) תוס׳ ד״ה ה״ג הניצול באהל המת וכו׳ ובמגע אהל המת נמי טמא דכך ל״ל בפרק כ׳ עקיצה (שבת דף פד:) דקאמר וכו׳ כל״ל:

מוסף רש״י

הובא בסוף המסכת

תוס׳ הרא״ש (המשך)

ברשות היחיד טמא ולמאי דפירשתי לעיל דאיכא לפלוגי בין לטמאות האדם עצמו או לטמאות הטהרות בידו ניחא לפירוש רש״י דלא דמיא אלא להא דר׳ יוחנן: **ואם** אי אפשר אלא א״כ נגע טמא. ברוב ספרים גרסינן ספיקו טמא וכן בתוס׳ גרס אי אי אפשר לכוין ספיקו טמא כלומר דאיכא למיתלי טפי בנגע מבלא נגע דאי דוקא קתני דאי אפשר בלא נגיעה פשיטא דטמא. ועוד מדקתני ספיא אומר לו שנה דע״כ אסיפא קאי. ורשב״ג שנה להקל קאמר דאי אריש דקאמר ת״ק טהור ואמר איהו אומר לו שנה בההיא הוו מודו רבנן. דהא אמרינן בפ׳ הרואה כתם אין שונין בטהרות להקל אלא להחמיר ומי׳ למאי דמסקי׳ לקמן דבריש׳ ברשות היחיד ספיקו טמא מצי קאי ארשות (היחיד) [הרבים] דרישא וכמו שפירשתי (דאיכא) (והיכא) דקרוב לטומאה טפי מלטהרה מטמאינן אפי׳ ברשות (היחיד) [הרבים] כן מוכח נמי בשמעתתא קמייתא דחולין דקאמר התם אי אמר ברי לי שלא נגעתי שחיטתה כשרה ולמה לי ברי הא אמרינן בפ״ק דספחים דעזרה רשות הרבים היא אלא לפי שאינו מצוי שישחוט אדם ולא יגע בבשר בעינן ברי לי הכא נמי כיון שבטורח יכול להתעטף שלא יגע מטמאינן. ואפי׳ לטהר ברשות היחיד מטהרין בספק הרגיל כדאמרינן בפרק קמא דספחים כל מקום שחזיר וחולדה יכולין להלך אין צריך בדיקה. ומיתניא גבי מדורת

(ו) [נעיל ד: סוטה כח:], (ז) ספחים יט.], (ח) מוספתא דטהרות רפ״ד ע״ש, (ט) [מוספתא א׳ רבי דוסא אומרין אומרים לו כו׳ אמרו לו אין שונין כו׳ רשב״ג אומר עתים שהוא שונה], (י) [לקמן נח.], (כ) ל״ל הנוגע, (ל) בס״א: ספקו, (מ) [סוטה כח:], (נ) ל״ל ככלי, (ס) [דטהרות פ״ד], (ע) [יט: וע׳ תוס׳ חולין ב: ד״ה דליתיה קמן וכו׳ הא׳ ספק לא דמי לאחר ספק וכו׳ ועי״ק], (פ) ל״ל אלו שכן מטמא מאוירו כדפריך בפרק כשם, (צ) [ל״ל כדפרש״י], (ק) [ל״ל בכלי],

כמגע עצמה. כמגיעת עצמה. כלומר אדם הנוגע במשכבה בתוך מעת לעת כאילו נוגע בבשר נדה עצמה שהוא ובגדיו שעליו טמאים דכתיב (ויקרא טו) וכל הנוגע בה יטמא ותניא בתורת כהנים[ה] יכול לא יהא הנוגע בה מטמא בגדים במגע קל וחומר אם משכבה מטמא אדם לטמא בגדים היא עצמה לא כל שכן אם כן למה נאמר כל הנוגע בה יטמא שאינו חוזר ומטמא אדם וכלי חרס: **אף משכבה.** בתוך מעת לעת: **הרואה כתם מטמאה למפרע.** על שעת כיבוסו של חלוק זה שכבסה קודם לביאה זו: **וכלי חרס המוקף בו'.** כלומר אפילו הוא מוקף למיד פתיל שאי אפשר ליגע בתוכו מטמאה אותו בהיסט שהזב והנדה מטמאין כלי חרס בהיסט מה שאין כן בשאר טמאין דכתיב (שם) וכלי חרס אשר יגע בו הזב ישבר ותניא בתורת כהנים[ו] יכול יטמא הזב כלי חרס מאחוריו במגע נאמר כאן בו ונאמר להלן[ז] וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר מה להלן מאחוריו אף כאן מאחוריו אם כן מה ת"ל אשר יגע בו והלא אויר כלי חרס טמא בלא נגיעה כדקיימא לן בהכל שוחטין (חולין כד:) תוכו[ח] אע"פ שלא נגע בו אלא איזהו מגעו שהוא כבולו הוי אומר זה היסטו: **מקולקלת למינה.** אבדה פתח נדותה שאילו היתה יודעת יום ראייתה תהא סופרת[ט] אם תראה לאחר שבעה שומרת יום כנגד יום ואם תראה ג' תהא זבה אבל עכשיו שאינה יודעת יום ראייתה אינה יודעת אימתי היא בתוך י"א יום שבין נדה לנדה והרי היא טועה: **ואינה מקולקלת למינה.** דהא ודאי מהשתא הויא פתח נדותה ויום שמיני לראייתה יתחילו י"א יום שבין נדה לנדה ורבנן לא גזור מעת לעת אלא לטהרות אבל גבי כתמים לא ידעינן אימת נפיק מינה ואינה מונה שבעה ימים דקודם טבילה אלא משעה שראתה וכן בכתם לסוף ז' ימים טובלת וטהורה אבל פתח נדותה לידע אימת מתחילין ימי זיבה אבדה[י] עד שתשב ז' נקיים כדתניא בערכין (דף ח.): **ורבא.** דפשיטא ליה בכלי חרס לעיל [ד:] וגמר משכבות מכלי חרס מאי שנא דפשיטא ליה בכלי חרס טפי ממשכב: **אי שמיע ליה הא מתניתא.** דקתני כלי חרס לימא מתניתא וליפשוט מינה משכבה להדיא: **ואי לא שמיע ליה מתניתא קל וחומר מנא ליה.** מכלי חרס הא כלי חרס אכתי לא קאמר ליה: **אי ממתניתא הוי אמינא.** למשכבות דקתני לטמא אדם או בגדים: **אבל אדם ובגדים.** שהאדם יטמא בגדיו שלא נגעו במשכבות אימא לא קמ"ל קל וחומר מכלי חרס הא כלי חרס אכתי לא קאמר ליה שמיעול באהל המת אינו מיעול במעת לעת שבנדה מלטמא בהיסט כאילו מיסט מנדה עצמה משכבות שאין נגולין באהל המת אינו דין שאין נגולין במעת לעת שבנדה מלטמא כמשכב נדה גמורה: **גבי מעלות.** בפרק חומר בקדש (חגיגה כ:): מעת לעת ליכא דרבא דטומאה דהשתא הוא דחזאי אלא גזירה בעלמא הוא: **מה היא מטמאה.** היינו בראייתא דלעיל: **לא דקדש.** כגון שמן דמנחות ויין דנסכים: **אף בשעת עברתן.** מתניתין היא (לקמן ד' יא.) אף בשעה שהם מסתלקות ומסיימות לאכול תרומה לריכות לבדוק: **לתקן שירים שבפניה.** שנגעה בהם ומהניא לה הך בדיקה שאם תמצא עכשיו טהורה לכשתבדוק ערבית כמשפטה ותמצא טמאה לא תטמא למפרע אלא עד שעת בדיקתה ולא תהא התרומה בכלל טומאה דמפרע שהרי בדקה לאחר העברתה. אלמא טומאת מפרע לתרומה נמי גזור: **לתקן.** דומיא דלהכשיר דאמר לעיל [ד:] שחרית להכשיר

ואינה מונה אלא משעה שראתה. תימה פשיטא כיון דמקולקלת למינה משעת כיבוס ואינה יודעת מתי ראתה אם כן לא תוכל לספור ז' ימים ולטבול אלא מיום מציאת הכתם וי"ל דמירי שראתה יום אחד או ב' ימים אחר מציאת הכתם וקמ"ל דאינה מונה מיום מציאת הכתם אלא מיום שראתה דאימר לאו מגופה אתא אלא מעלמא: [**ואי ממתניתא ה"א או אדם או בגדים.** הקשה הגר הימי מלי לממר לו אדם לו בגדים והא בריתא דקתני אבימי קתני משכבה ומושבה כמגעה **א**] והשתא מגעה לא מטמא לא אדם ולא בגדים ולא בגדים. גי"]: **אבל היכא דליכא דרבא דטומאה לא קתני.** ולא"ת ליתני ליה במעלות אחרונות דאמרינן התם (חגיגה דף כא.): חמש קמייתא (**ג**) אית להו דרבא דטומאה דאורייתא איתנהו בין בקדש ובין בחולין שנעשו על טהרת קדש בתרייתא דלית להו דרבא דטומאה דאורייתא איתנהו בקדש כו' (**ד**) ופי' דאית להו דרבא דטומאה דאורייתא כלומר שייכי בטומאה הנוהגת בחולין דאורייתא אבל בתרייתא לא שייכי כלל בטומאה דאורייתא הנוהגת בחולין אבל אין לפרש דרישא קתני טומאה דאורייתא וסיפא טומאה דרבנן דהא קתני בקמייתא בגדי אוכלי תרומה מדרס לאוכלי קדש דהוי דרבנן ובבתרייתא נמי קתני לירוף ורביעי בקדש דהוי דאורייתא וי"ל דמעת לעת לית ליה אפילו דרבא דטומאה דרבנן ולא"ת והא מעת לעת אפילו בחולין טמא כשנעשו על טהרת הקדש כדאמר בסמוך קבלה מיניה רב שמואל ברבי יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקדש דפרכי' הכא לתניה גבי מעלות לאו בהדי חמש בתרייתא דלא דמיא להנהו דהא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש. אלא בהדי ה' קמייתא והשתא ניתא דהנהו אית להו דרבא דטומאה (**ג**) מעת לעת חשיב דרבא דטומאה טפי מה' בתרייתא הלכך הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש: **מאי** לאו בין קודש בין דתרומה. תימה תיקשי ליה מתני' דמטמאה מעת לעת מאי לאו בין בקודש בין בתרומה. וי"ל משום דהך בריתא נחתא לפרושי טפי דקת' אוכלין ומשקין וגם משכבות ומושבות וכלי חרס וס"ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי. וא"ת אמאי לא מייתי ליה סייעתא מדתניא בפרק בא סימן (לקמן נג.) דמטמאה עצמה וקדשים למפרע דמשמע קדשים ולא תרומה וקשה לאיכא דאמרי אף לתרומה וי"ל דנקט התם קדשים משום דרשב"א פליג התם אף בקדשים: **בשבדקה עצמה בשיעור וסת.** לאו בדיקה לגמרי קאמר דבדיקה הויא לחורין ולסדקין כדאמר פרק כל היד (לקמן דף יד:) דהויא טפי משיעור וסת אלא כלומר קנחה עצמה והוה מלי למימר בדיקה ממש לתלות דאפילו אחר זמן הוי ספיקא דאורייתא דמחייב לקמן בכל היד (שם) אשם תלוי ואפילו למאן דפטר היינו משום דבעי חתיכה משתי חתיכות אבל ספיקא דאורייתא משוי לה אלא דניחא ליה למנקט שיעור וסת ולשרוף (הג"ה. אף ברה"ר דבשמעתין של פרוזדור מוכיח דאין חילוק בין רה"ר לרה"י לטומאה דאתא מגופה) אבל לאחר זמן אע"ג דהוה ספק דאורייתא אין שורפין כדאמר בשמעתין דפרוזדור ולקמן בפרק האשה (דף פ:) אמרינן כל שבעלה באשם תלוי טהרותיו תלויות וכל שבעלה בחטאת טהרותיו טמאות ואיכא דאמרי כל שבעלה בחטאת טהרותיו תלויות אבל טמאות לא הוו:

בשעת

כמגע עצמה מה מגע עצמה מטמא אדם לטמא בגדים אף משכבה ומושבה מטמא אדם לטמא בגדים תניא כוותיה דרבא [א]הרואה (**ו**) דם מטמאה מעת לעת ומה היא מטמאה משכבות ומושבות אוכלין ומשקין וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ואינה מקולקלת למנינה [ב]ואינה מטמאה את בועלה למפרע (**ז**)ר' עקיבא אומר מטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה [ג]הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקף צמיד פתיל [ד]ומקולקלת למנינה ומטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה [ה]וזה וזה תולין לא אוכלין ולא שורפין ורבא אי שמיע ליה מתניתא לימא מתניתא ואי לא שמיע ליה מתניתא קל וחומר מנא ליה לעולם שמיע ליה מתניתא ואי ממתניתא הוה אמינא או אדם או בגדים אבל אדם ובגדים לא משום הכי קאמר ק"ו אמר רב הונא מעת לעת שבנדה לקדש אבל לא לתרומה אי הכי ליתני גבי מעלות כי קתני היכא דאית ליה דרבא דטומאה אבל היכא דלית ליה דרבא דטומאה לא קתני מיתיבי מה היא מטמאה אוכלין ומשקין מאי לאו בין דקדש בין דתרומה לא דקדש תא שמע (**ח**)רבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה והוינן בה מאי דהוה הוה אמר רב חסדא לא נצרכה אלא לתקן שירים שבפניה רב הונא מתני לישרוף שירים שבידיה שבדקה עצמה כשיעור וסת ת"ש (**ט**)מעשה ועשה רבי כר"א לאחר שנזכר אמר כדי הוא ר"א (**י**)לסמוך עליו

בשעת

בטהרות אין שם ספק טומאה ואין לה להניח ולפרוש מלעסוק בטהרות שאינה יודעת מתי תראה אחרי כן: **מאי** לאו בין דקדש בין דתרומה. ולא"ת ואמאי לא פריך ממתני' דמטמאה מעת לעת וימא מאי לאו בין דקדש בין דתרומה וי"ל דפריך מהכא משום דנמית לפרושי אוכלין ומשקין והוה ליה לפרושי גם דקדש ואם תאמר ואמאי לא מייתי סייעתא מדתניא בפרק בא סימן (לקמן נג.) דמטמאה עצמה וקדשים למפרע דמשמע קדשים ולא תרומה וקשה לאיכא דאמרי אף לתרומה וי"ל דנקט התם קדשים משום דרשב"א פליג התם אף בקדשים: **בשבדקה עצמה בשיעור וסת.** לאו בדיקה לגמרי קאמר דבדיקה הויא לחורין ולסדקין כדאמר פרק כל היד (לקמן דף יד:) דהויא טפי משיעור וסת אלא כלומר קנחה עצמה והוה מלי למימר בדיקה ממש לתלות דאפילו אחר זמן הוי ספיקא דאורייתא דמחייב לקמן בכל היד (שם) אשם תלוי ואפילו למאן דפטר היינו משום דבעי חתיכה משתי חתיכות אבל ספיקא דאורייתא משוי לה אלא דניחא ליה למנקט שיעור וסת ולשרוף (הג"ה. אף ברה"ר דבשמעתין של פרוזדור מוכיח דאין חילוק בין רה"ר לרה"י לטומאה דאתא מגופה) אבל לאחר זמן אע"ג דהוה ספק דאורייתא אין שורפין כדאמר בשמעתין דפרוזדור ולקמן בפרק האשה (דף פ:) אמרינן כל שבעלה באשם תלוי טהרותיו תלויות וכל שבעלה בחטאת טהרותיו טמאות ואיכא דאמרי כל שבעלה בחטאת טהרותיו תלויות אבל טמאות לא הוו:

בשעת

ואינה מונה אלא משעה שראתה. תימה פשיטא כיון דמקולקלת למינה משעת כיבוס ואינה יודעת מתי ראתה אם כן לא תוכל לספור ז' ימים ולטבול אלא מיום מציאת הכתם וי"ל דמירי שראתה יום אחד או ב' ימים אחר מציאת הכתם וקמ"ל דאינה מונה מיום מציאת הכתם אלא מיום שראתה דאימר לאו מגופה אתא אלא מעלמא: [**ואי ממתניתא ה"א או אדם או בגדים.** הקשה הגר הימי מלי לממר לו אדם לו בגדים והא בריתא דקתני אבימי קתני משכבה ומושבה כמגעה **א**] והשתא מגעה לא מטמא לא אדם ולא בגדים ולא בגדים. גי"]: **אבל היכא דליכא דרבא דטומאה לא קתני.** ולא"ת ליתני ליה במעלות אחרונות דאמרינן התם (חגיגה דף כא.): חמש קמייתא (**ג**) אית להו דרבא דטומאה דאורייתא איתנהו בין בקדש ובין בחולין שנעשו על טהרת קדש בתרייתא דלית להו דרבא דטומאה דאורייתא איתנהו בקדש כו' (**ד**) ופי' דאית להו דרבא דטומאה דאורייתא כלומר שייכי בטומאה הנוהגת בחולין דאורייתא אבל בתרייתא לא שייכי כלל בטומאה דאורייתא הנוהגת בחולין אבל אין לפרש דרישא קתני טומאה דאורייתא וסיפא טומאה דרבנן דהא קתני בקמייתא בגדי אוכלי תרומה מדרס לאוכלי קדש דהוי דרבנן ובבתרייתא נמי קתני לירוף ורביעי בקדש דהוי דאורייתא וי"ל דמעת לעת לית ליה אפילו דרבא דטומאה דרבנן ולא"ת והא מעת לעת אפילו בחולין טמא כשנעשו על טהרת הקדש כדאמר בסמוך קבלה מיניה רב שמואל ברבי יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקדש דפרכי' הכא לתניה גבי מעלות לאו בהדי חמש בתרייתא דלא דמיא להנהו דהא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקדש. אלא בהדי ה' קמייתא והשתא ניתא דהנהו אית להו דרבא דטומאה (**ג**) מעת לעת חשיב דרבא דטומאה טפי מה' בתרייתא הלכך הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש: **מאי** לאו בין קודש בין דתרומה. תימה תיקשי ליה מתני' דמטמאה מעת לעת מאי לאו בין בקודש בין בתרומה. וי"ל משום דהך בריתא נחתא לפרושי טפי דקת' אוכלין ומשקין וגם משכבות ומושבות וכלי חרס וס"ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי. וא"ת אמאי לא מייתי ליה סייעתא מדתניא בפרק בא סימן (לקמן נג.) דמטמאה עצמה וקדשים למפרע דמשמע קדשים ולא תרומה וקשה לאיכא דאמרי אף לתרומה וי"ל דנקט התם קדשים משום דרשב"א פליג התם אף בקדשים: **בשבדקה עצמה בשיעור וסת.** לאו בדיקה לגמרי קאמר דבדיקה הויא לחורין ולסדקין כדאמר פרק כל היד (לקמן דף יד:) דהויא טפי משיעור וסת אלא כלומר קנחה עצמה והוה מלי למימר בדיקה ממש לתלות דאפילו אחר זמן הוי ספיקא דאורייתא דמחייב לקמן בכל היד (שם) אשם תלוי ואפילו למאן דפטר היינו משום דבעי חתיכה משתי חתיכות אבל ספיקא דאורייתא משוי לה אלא דניחא ליה למנקט שיעור וסת ולשרוף (הג"ה. אף ברה"ר דבשמעתין של פרוזדור מוכיח דאין חילוק בין רה"ר לרה"י לטומאה דאתא מגופה) אבל לאחר זמן אע"ג דהוה ספק דאורייתא אין שורפין כדאמר בשמעתין דפרוזדור ולקמן בפרק האשה (דף פ:) אמרינן כל שבעלה באשם תלוי טהרותיו תלויות וכל שבעלה בחטאת טהרותיו טמאות ואיכא דאמרי כל שבעלה בחטאת טהרותיו תלויות אבל טמאות לא הוו:

בשעת

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכ' מ:

לא ב ג מיי' שם ופ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

לב ד מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

לג ה מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ט:

תוס' הרא"ש (המשך)

התם מדאורייתא ונ"ל דהנך דהכא לית להו דרבא דטומאה אפילו מדרבנן. ויש ספרים דלא גרס' התם מדאורייתא משום דאף קמייתא הוו מדרבנן ואדרבה בבתרייתא איכא מינייהו דאורייתא כגון צירוף כלי ורביעי בקודש. ומ"מ קאמר דלית להו דרבא דטומאה לפי שמעלות יתירות הם. ורחוקות מטומאה ולא מיסתבר שיהו נוהגות בחולין. ואפי' ל"ג התם מדאורייתא ניחא הכא דמעת לעת לית להו דרבא דטומאה אפילו כחמש בתרייתא דחומרא יתירא היא כדי לעשות סייג. מיהו קשה דהנך ה' בתרייתא לא הוו כחולין שנעשו על טהרת הקודש. ומעת לעת דלית ביה דרבא כי הנך הוי אף בחולין שנעשו על טהרת הקודש כדאמרינן לקמן קבלה מיניה רב שמואל בר רב יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקודש ואמרי' נמי חבריא מדכן בגלילא. ומסתמא לא היו מקדישין דמה צורך להקדיש. ועוד דאין מקדישין בזמן הזה. אלא על טהרת הקודש היו עושין. ועוד קשה דכל הנך דהתם לא היו לתרומה והך דהכא דקילא מכולהו איכא למ"ד אף לתרומה. וי"ל דמעת לעת שכיחא טפי אחמירו ביה רבנן כדי לעשות סייג. ואיכא לשנויי הנך פירכי קמייתא הא דפרכי' הכא לתניה גבי מעלות לאו בהדי חמש בתרייתא דלא דמיא להנהו דהא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש. אלא בהדי ה' קמייתא והשתא ניתא דהנהו אית להו דרבא דטומאה (**ג**) מעת לעת חשיב דרבא דטומאה טפי מה' בתרייתא הלכך הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש: **מאי** לאו בין בקודש בין בתרומה. וי"ל דמשום דהך בריתא נחתא לפרושי טפי דקת' אוכלין ומשקין וגם משכבות ומושבות וכלי חרס וס"ד דאי לא איירי אלא בקודש הוה ליה לפרושי. וא"ת אמאי לא מייתי ליה סייעתא מדתניא בפרק בא סימן (לקמן נג.) דמטמאה עצמה וקדשים למפרע דמשמע קדשים ולא תרומה וקשה לאיכא דאמרי אף לתרומה וי"ל דנקט התם קדשים משום דרשב"א פליג התם אף בקדשים: **שבדקה** עצמה כשיעור אותיום. בשלהי פירקין גבי הא דבעי מיניה ר' אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור אותיום. לחייב בעלה חטאת. ופריך מי משכחת לה שיעור אותיום והתניא איזהו שיעור אותיום כו' אלא מהו שתקנח. ה"ה הכא מצי לאקשויי ולשנויי הכי. א"נ התם גבי תשמיש דמסתמא לא פירש בקושי. וקיימא לן בסוף פ"ב דשבועות דמשמשת מת בעריות פטור ולא מחייבינן ליה אלא אשעת קישוי הלכך אחר פרישתו באבר מת הוי שיעור אותיום

ה) [לקמן יד.], **ו)** לקמן יא., **ז)** לקמן ט., **ח)** [לקמן מו., **ט)** [בכתוב ע. וש"ק], **י)** [מלורע דזיבים פרשה ד], **יא)** [שם פרשה ג], **יב)** [ויקרא ט], **יג)** [שם יא], **יד)** [ל"ל אחר ד"ה ואינה מקולקלת], **טו)** גי' רש"ל עד שתשב שבעה עשר נקיים ע"ש, **טז)** בגלא הלי פירושא ה"מ להקשות וע"ש בתוס' שבתנו פי' זה בדיבור בפני עצמו מהכי"מ,

הגהות הב"ח

(א) גמ' תניא כותיה דרבא הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין וכו' אלא משעה שראתה הרואה דם מטמאה מעל"ע ומה היא מטמאה משכבות וכו' אלא משעה שראתה וזה וזה תולין כל"ל: **(ב)** רש"י ד"ה מקולקלת וכו' תמא פופרת שבעה ואם תלה: **(ג)** תוס' ד"ה אבל וכו' קמייתא דאית לה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' (ג"ר) ד"ה ולא ממתני' וכו' והשתא מגע כלי דמעל"ע לא מטמאה וכו'. כל"ל:

מוסף רש"י

ר' עקיבא אומר מטמאה את בועלה. למפרע כל מעת לעת, כשם שגזרו שמטמאה טהרות מעת לעת למפרע (יומא ו.) כ"ע לטעמייה דאמר כל מעת לעת מטמא את בועלה מספק טומאת שבעה (לקמן יד.). מעשה ועשה רבי כר"א. ועיהכ אף בילה שעברו עליה ג' עונות (ערובין מו.). לאחר שנזכר. אלא יפה הוכיח (לקמן ט:) אחר שנזכר משמע דנזכר דלאו שפיר עביד (ערובין שם).

תוס' הרא"ש

תניא כותיה דרבא. דפשטא דברייתא משמע דמשכבות ומושבות אף לטמא אדם וכלים אף על גב דלקמן דחי לה לא אדם או בגדים: **ואינה** מונה אלא משעה שראתה. אע"ג דת"ק אינה מקולקלת קאמר לר' עקיבא איצטריך דאמר מטמאה את בועלה וס"ד נמי דמקולקלת: **ומטמאה** את בועלה. גר' ול"ג למפרע. דלקמן פ"ב תנן ומודים חכמים לר' עקיבא ברואה כתם שמטמאה את בועלה ופליגי בגמרא רב ושמואל אי למפרע אי להבא ומסתמא רבנן דהכא היינו רבנן דהתם: **ואינה** מונה אלא משעה שראתה. אע"ג דמקולקלת למנינה לחומרא מ"מ ימי נדותה אינה מונה אלא משעה שראתה ומילתא דפשיטא היא: **אי** (**ג**) מתניתא קאמר משכבה ומושבה כמגעה וממה נפשך לא מצי למימר או אדם או בגדים דאי כמגעה לא מטמא אלא אוכלין ומשקין ואי כמגע עצמה אדם ובגדים ליטמא. ותירץ רבינו מאיר דסד"א דהא דקאמר כמגעה היינו דהוי אב הטומאה כמגע עצמה ולא ראשון. ומ' לאו לגמרי כמגע עצמה דאילו התם לטמא אדם לטמא בגדים. ואילו הכא או אדם או בגדים. דאין סברא להחמיר כל כך במעת לעת כמשכב נדה גמורה: **דלית** ליה דרבא דטומאה לא קתני. תימה דהא אמרינן בפרק חומר בקודש דעשר מעלות שנו כאן. חמש מעלות בתרייתא דלית להו דרבא דטומאה. לקודש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקודש. וא"כ ליתנייה גבי אחרונות דלית להו דרבא דטומאה ויש ספרים דגרסי

(ג) נראה דחסר כאן ול"ל הוה אמינא אם אדם לו בגדים. ותימה הא מתניתא קאמר וכו'. **(ד)** נראה דל"ל דטומאה טפי מעל"ע ומיהו מעל"ע חשיב וכו'.